

ความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตรของสตรีไทย

นางสาว สุนันทา ศรีศิริ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาสังคมศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-639-832-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EXPECTATIONS OF OLD AGE SUPPORT FROM CHILDREN AMONG
THAI WOMEN

Miss Sununta Srisiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Demography

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

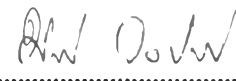
ISBN 974-639-832-6

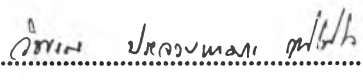
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคาดหวังการเกี่ยวพันในยามสูงอายุจากบุตรของสตรีไทย
โดย นางสาวสุนันทา ศรีศิริ
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วิพรรณ ประจวบเหมาะะ รุฟโฟโล

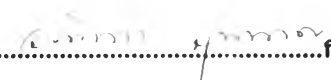
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนับเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

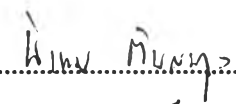

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ มาลินี วงษ์สิทธิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิพรรณ ประจวบเหมาะะ รุฟโฟโล)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อรพันธ์ บุนนาค)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิเทศ ตินะกุล)

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. วิพรรณ ประจวบเหมาะ รุฟโฟโล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการชี้แนะ ตรวจสอบ แก้ ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนได้ให้กำลังใจที่คิดลอคมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ชโยวรรณที่ได้กรุณาเอื้อเพื่อ และอำนวยความสะดวกในการใช้ข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ มาลินี วงษ์สิทธิ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อรพินท์ บุญนาค และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินฉะกุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ กราบขอบพระคุณคณาจารย์สถาบันประชากรศาสตร์ และ ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้ และอบรมสั่งสอน จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณ ทูนโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีส่วนในการมอบทุนการศึกษาตลอดเวลา 2 ปีเต็มในการศึกษา และขอขอบพระคุณ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้มอบทุนอุดหนุนการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณศิริวรรณ ศิริบุญ ที่ได้ให้คำชี้แนะความรู้ทางด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ คุณชัยวิทย์ วรสุต ที่ได้ช่วยเหลือแนะนำ และอำนวยความสะดวกในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ คุณปราณี แหวนทองคำ ที่ได้ช่วยประสานงานในการสอบวิทยานิพนธ์ คุณคาราวรรณ เจียมเพิ่มพูน คุณชาลิมาศ น้อยสัมฤทธิ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่สถาบันประชากรศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือด้วยดี

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ นิสิตประชากรศาสตร์ที่ได้ให้กำลังใจ และช่วยเหลือกันมาตลอดเวลาในระหว่างที่ศึกษาและการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้

ท้ายสุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดามารดา ที่ให้ความอุปการะเลี้ยงดู ให้การส่งเสริมในการศึกษาเล่าเรียน และที่จะลืมมิได้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จุฑามาศ เทพชัยศรี อาจารย์ที่เป็นผู้ผลักดันและเป็นกำลังใจที่คิดลอคเวลาในทุกด้านจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เสร็จเรียบร้อย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉม
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	4
แนวคิดเชิงทฤษฎี.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	7
สมมติฐานในการศึกษา.....	7
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
นิยามศัพท์.....	18
ขอบเขตในการศึกษาและปัจจัยที่จะพิจารณาประกอบ.....	21
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	21
2 ระเบียบวิธีวิจัยและลักษณะโคขทั่วไปของข้อมูล.....	22
แหล่งข้อมูล.....	22
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
ลักษณะของแบบสอบถาม.....	23
ค่าถ่วงน้ำหนัก.....	23
ข้อจำกัดในการศึกษา.....	24
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	24
การวัดตัวแปร.....	25
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล.....	28
ลักษณะทั่วไปของข้อมูล.....	30

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและ ภูมิหลังครัวเรือนของสตรี กับ ความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุกจากบุตร โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบตารางไขว้.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุกจากบุตร ของสตรีไทย จำแนกตามปัจจัยภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและ ภูมิหลังครัวเรือน โดยการใช้วิธีวิเคราะห์แบบจำลองถดถอยลอจิสต์.....	70
5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการศึกษา.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	91
รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก.....	100
ภาคผนวก ก สถานภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือน.....	101
ภาคผนวก ข สถานภาพสตรี.....	105
ภาคผนวก ค ค่าถ่วงน้ำหนัก.....	109
ประวัติผู้เขียน.....	110

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามลักษณะภูมิหลังทางประชากร เศรษฐกิจและสังคมของสตรี.....	32
2 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามลักษณะภูมิหลังครัวเรือน.....	35
3 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตรในแต่ละด้าน.....	37
4 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร.....	38
5 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามประเภทของความคาดหวังจากบุตรตามความคาดหวัง 1 ด้าน และ 2 ด้าน.....	39
6 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และอายุของสตรี.....	42
7 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และการศึกษาของสตรี.....	44
8 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และการทำงานของสตรี.....	46
9 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของสถานภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนกับกลุ่มการทำงานของสตรี.....	47
10 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และรายได้ของสตรี.....	50
11 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของสถานภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนกับกลุ่มรายได้ของสตรี.....	51
12 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร รายได้ของสตรีและเขตที่อยู่อาศัย.....	52
13 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และสถานภาพสตรี.....	54
14 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร สถานภาพสตรีและการทำงานของสตรี.....	55

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และเพศของบุตร.....	57
16 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตรในแต่ละด้าน และเพศที่คาดหวังจากบุตร (บุตรสาว/บุตรชาย).....	58
17 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และสถานภาพทางเศรษฐกิจครัวเรือน.....	61
18 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร สถานภาพทางเศรษฐกิจครัวเรือนและการทำงานสตรี..	62
19 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร สถานภาพทางเศรษฐกิจครัวเรือนและเขตที่อยู่อาศัย....	63
20 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และการมีผู้สูงอายุก่ออาศัยอยู่ในครัวเรือน.....	64
21 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และเขตที่อยู่อาศัย(ชนบท/เมืองอื่น/กรุงเทพมหานคร)..	66
22 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และเขตที่อยู่อาศัย(ชนบท/เมือง).....	67
23 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ15-44ปี จำแนกตามความคาดหวังการ เกื้อหนุนในยามสูงอายุจากบุตร และภาค.....	69
24 แมตริกซ์ความสัมพันธ์(Pearson Correlation Matrix)ของลักษณะภูมิหลังของสตรี ทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และภูมิที่ตั้งของครัวเรือน.....	72
25 ค่าสหสัมพันธ์ Multinomial logit ของความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุ จากบุตรในภาพรวมเปรียบเทียบกับระหว่าง ความคาดหวังทุกด้าน กับ คาดหวังบางด้าน หรือไม่คาดหวัง ที่สัมพันธ์กับปัจจัยภูมิหลังของสตรีทางประชากร เศรษฐกิจ สังคม และภูมิหลังของครัวเรือน.....	77
26 ค่าสหสัมพันธ์ Multinomial logit ของประเภทความคาดหวังการเกื้อหนุนใน ยามสูงอายุจากบุตร เปรียบเทียบ ระหว่างความคาดหวังด้านการดูแลสุขภาพเจ็บป่วย กับ คาดหวังด้านที่อยู่อาศัย หรือ คาดหวังด้านการเงิน ที่สัมพันธ์กับปัจจัยภูมิหลังของ สตรีทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและภูมิหลังของครัวเรือน.....	81

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
27 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างคิวแปริสกับความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุ จากบุตรในภาพรวมโดยการวิเคราะห์แบบตารางไขว้.....	88
28 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างคิวแปริสกับความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุ จากบุตรในภาพรวมโดยการวิเคราะห์แบบถดถอยลอจิต.....	89
29 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างคิวแปริสกับความคาดหวังการเกื้อหนุนในยามสูงอายุ จากบุตรแต่ละประเภท โดยการวิเคราะห์แบบถดถอยลอจิต.....	90
ก.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีสิ่งของเครื่องใช้ หรือ ไม่มีสิ่งของเครื่องใช้ กับกลุ่มรายได้ครัวเรือน.....	102
ก.2 การกระจายร้อยละและความถี่ของสตรีจำแนกตามคะแนนครอบครองสิ่งของ เครื่องใช้.....	102
ก.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของการครอบครองสิ่งของเครื่องใช้ กับ กลุ่มรายได้ครัวเรือน.....	103
ก.4 การกระจายร้อยละและจำนวนของสตรีกำลังสมรสอายุ 15-44 ปี จำแนกตาม สถานภาพทางเศรษฐกิจครัวเรือน.....	104
ข.1 การให้คะแนนและข้อคำถามในแต่ละคิวแปริที่สร้างเป็นดัชนีสถานภาพสตรี.....	106
ข.2 การกระจายร้อยละและความถี่ของสตรีจำแนกตามคะแนนสถานภาพสตรี.....	107
ข.3 การกระจายร้อยละและจำนวนของสตรีกำลังสมรสอายุ 15-44 ปี จำแนกตาม สถานภาพสตรี.....	108
ค.1 การกระจายร้อยละของสตรีกำลังสมรสอายุ 15-44 ปี ตามเขตตัวอย่าง จากสำมะโนประชากรปี พ.ศ. 2533 และ SWAFT 2536.....	109

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของ Ogawa and Retherford.....	5
2 กรอบแนวคิดของ Lee, Parish and Willis.....	6
3 กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	7